

βλέμμα

βλέμμα, το, ουσ. [*<αρχ. βλέμμα <βλέπω*], το βλέμμα. (Ακολουθούν 22 φρ.)·

- *αγκαλιάζω με το βλέμμα μου (κάποιον ή κάτι)*, βλέπω κάποιον ή κάτι με μεγάλο ενδιαφέρον και σε όλο του το σύνολο: «του έκανε τόση εντύπωση μόλις μπήκε η τάδε μέσα, που αμέσως την αγκάλιασε με το βλέμμα του»·

- *άδειο βλέμμα*, το ανέκφραστο ή αυτό που δεν έχει ζωντάνια: «όσο μιλούσε ο άλλος, τον κοιτούσε με το άδειο βλέμμα του και δεν έλεγε κουβέντα»·

- *ακολουθώ με το βλέμμα μου (κάποιον ή κάτι)*, βλέπω κάποιον ή κάτι ενώ κινείται: «μόλις βγήκε ο τάδε απ' το μπαράκι, τον ακολούθησα με το βλέμμα μου, μέχρι που έστριψε στη γωνία || ακολούθησα με το βλέμμα μου τ' αυτοκίνητο, μέχρι που χάθηκε στο βάθος του δρόμου»·

- *θολό βλέμμα*, **α.** λέγεται για το βλέμμα εκείνου του ανθρώπου που τα μάτια του είναι υγρά από συγκίνηση: «τη στιγμή του αποχωρισμού τους τον κοιτούσε με θολό βλέμμα». **β.** που δεν είναι εκφραστικό: «με κοιτούσε με θολό βλέμμα και δεν μπορούσα να τον ψυχολογήσω»·

- *καρφώνω το βλέμμα μου (σε κάποιον ή σε κάτι)*, κοιτώ επίμονα κάποιον ή κάτι: «μόλις μπήκε μέσα η τάδε, κάρφωσα το βλέμμα μου απάνω της και προσπαθούσα να θυμηθώ πού την είχα ξαναδεί»·

- *κατεβάζω το βλέμμα ή κατεβάζω το βλέμμα μου*, βλ. φρ. *χαμηλώνω το βλέμμα*·

- *καυτό βλέμμα*, που διακατέχεται από έντονο πάθος, που είναι προκλητικό: «την κοίταξε μ' ένα τόσο καυτό βλέμμα, που η γυναίκα ένιωσε άσχημα»·

- *κάτω απ' το βλέμμα μου*, υπό την επίβλεψή μου: «όλη τη μέρα δούλευε κάτω απ' το βλέμμα μου κι απόδωσε μια χαρά»·

- *λοξό βλέμμα*, βλ. φρ. *πλάγιο βλέμμα*·

- *μακριά απ' του Θεού το βλέμμα ή μακριά απ' το βλέμμα του Θεού*, βλ. λ. [Θεός](#)·

- *πλάγιο βλέμμα*, βλέμμα με την άκρη του ματιού ως ένδειξη απειλής, περιφρόνησης, εχθρότητας ή καχυποψίας: «του 'ριξε ένα πλάγιο βλέμμα κι ο άλλος μαζεύτηκε στη θέση του»·

- *ρίχνω ένα βλέμμα*, κοιτάζω βιαστικά, ρίχνω μια βιαστική ματιά: «έριξα ένα βλέμμα στο μπαράκι μήπως και δω το φίλο μου»·

- *ρίχνω το βλέμμα μου*, βλέπω, κοιτάζω, ιδίως αυστηρά: «όπου ρίχνω το βλέμμα μου, κάθονται αμέσως όλοι σούζα»·

- *στυλώνω το βλέμμα μου (σε κάποιον, κάπου ή σε κάτι)*, κοιτώ επίμονα κάποιον ή κάτι και σε διάρκεια: «ήταν τόσο όμορφη γυναίκα, που, μόλις μπήκε μέσα, στύλωσαν όλοι το βλέμμα τους απάνω της»·

- *το βλέμμα που σκοτώνει*, βλέμμα διαπεραστικό, που καθηλώνει, που φέρνει μεγάλη αμηχανία ή σεξουαλική υπερδιέγερση σε εκείνον που πέφτει επάνω του: «όπου και να ρίξει το βλέμμα του, γίνεται μεγάλη ταραχή, γιατί έχει το βλέμμα που σκοτώνει || μόλις της έριξε το βλέμμα που σκοτώνει, έχασε τα λόγια της η άλλη»·

- *τον καρφώνω με το βλέμμα μου*, τον κοιτώ επίμονα και συνήθως με άγριο, επιτιμητικό ή υποτιμητικό τρόπο: «μόλις τέλειωσε το πρόστυχο ανέκδοτο, τον κάρφωσα με το βλέμμα μου, αλλά αυτός έκανε πως δεν κατάλαβε»·

- *τραβάει το βλέμμα*, το άτομο ή το πράγμα για το οποίο γίνεται λόγος, προσελκύει για κάποιο λόγο το βλέμμα του ανθρώπου: «είναι τόσο όμορφη γυναίκα, που τραβάει αμέσως το βλέμμα || έχει μια αυτοκινητάρα, που απ'

όπου κι αν περάσει τραβάει το βλέμμα»·

- υπό το βλέμμα μου, βλ. συνηθέστ. κάτω απ' το βλέμμα μου·

- φαρμακερό βλέμμα, που είναι γεμάτο από έχθρα, από μίσος: «του 'ριξε τέτοιο φαρμακερό βλέμμα, που ο άλλος πάγωσε απ' το φόβο του»·

- φονικό βλέμμα, που είναι όλο μίσος, όλο κακία: «μου 'ριξε ένα φονικό βλέμμα, που μ' έκανε να χάσω τα λόγια μου»·

- χαμηλώνω το βλέμμα ή χαμηλώνω το βλέμμα μου, κοιτώ προς τα κάτω από σεβασμό, ντροπή ή υποταγή: «μόλις είδα τον παππού του φίλου μου, χαμήλωσα το βλέμμα μου και τον χαιρέτησα ευγενικά || μόλις αποκαλύφθηκε το ψέμα μου, χαμήλωσα το βλέμμα και δεν ήξερα τι να πω || κάθε φορά που βλέπω τ' αφεντικό μου, χαμηλώνω το βλέμμα μου και προσπερνώ διακριτικά»·

- χάρισέ μου ένα βλέμμα, βλ. φρ. χάρισέ μου μια ματιά, λ. [ματιά](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας